

2
COMMENCEMENT ADDRESS-MAY 25, 2006

- היום אתם מסיימים חוק הלימודים שלכם בYC וב SCW. פיקח אחד שאל פעם: "חינוך מהו?" הוא ענה, "חינוך הוא מה שנשאר לכם אחרי ששכחתם כל מה שלמדתם". ויש יותר מגרעין אחד של אמת באימרה זו. פירוש הדברים: אחרי שקלטתם את כל החומר שהעמסנו עליכם, בין בקודש בין בחול, האם כל זה החיל שינוי במהלך המחשבה שלכם? האם זה השאיר איזושהו רושם על חייכם?

- בטוח אני שרוב רובכם מבינים הטיב את החשיבות העילאית של תורה, מקור הקדושה; של מדע על כל ענפיו המרובים; ושל החיבור שלהם – תורה ומדע, שהוא אבן-הפינה של ישיבה אוניברסיטה. הבה נבדוק את כל אחד מאלה.

- ראשית ועל כולם: תורה. בין שעברתם על כמה מסכתות על כל העמקות והפולפולים שבהם, בין שלמדתם רק תנ"ך עם כל הפירושים השונים, בין אם רק התחלתם ללמוד תורה בכובד ראש כדבעי-- הזהרו משכחה, שהיא פרי ההתרשלות ואי-ההצלחה לקבוע עתים לתורה. ידוע לכם הסיסמא: אם יום תעזבנו, יומיים יעזבך. קל מאוד ליהפך לעם הארץ.

- הגמרא בתענית (דף כ"ו) אומרת: "הלוחות היו מבקשין לפרוח, והיה משה תופסן." הלוחות, התורה, אינם יכולים להיות קפואים במקום אחד – נטייתם היא: אם לא תופשים אותם, הם פורחים באוויר ונעלמים מן הזיכרון ומאורח החיים, והאדם נשאר ללא השפעה על חייו היום-יומיים.

- לכן, אם תתמידו בת"ת, אם מעט ואם הרבה, אם תעשו כמשה רבנו, דהיינו שתתפסו את הלוחות-התורה, זה ישפיע על כל חייכם הן בבית, הן במשרד, הן במעבדה, הן בשוק. וכך, גם אם שכחתם הרבה מן הטקסט או מן השעורים, מה שנשאר לכם הוא חיים מלאי משמעות ומשמעת, כנות והגינות.

- ושנית: מדע. מדע אינו מוגבל ליהודים. מדע הוא מורשת כל האנושות, הוא מתנה אוניברסלית לכל אלה שנבראו בצלם אלקים. כשם שהתורה ניתנה רק לעם ישראל, והיא המקשרת כל יהודי לעם היהודי – ביודעים ובלא יודעים – כך המדע מקשר אותנו לכל מי שרוצה ללמוד טיב הבריאה מעשי ידיו של הקב"ה, בין המדע הטבעי, בין הרוחני, בין הטכני, בין המחשבתי. זהו ה"תיקון עולם" שהיום מדברים עליו כל כך.

-
- אבל יש עוד שני יסודות שאנו מוכרחים להוסיף לתורה ומדע. הראשון: ארץ ישראל. איך לא נשיר את שיר ה' כשהגענו לחרות אחרי שנות הסיוט של השואה, ובפרט ערב "יום ירושלים". גאים אנחנו בזה שכל כך הרבה מכם הקדשתם לפחות שנה אחת בתלמוד תורה בישיבות או במכללות השונות בא"י. וגם: שהרבה מכם מתכוננים לעלות ארצה ליהנות מקדושת הארץ ולעזור בבנינה.

-
- והשני: בעל "חידושי הרי"ם", מחולל החסידות של גור, שאל: מדוע לפני ר"ה יש שבת שובה, ולפני פסח יש שבת הגדול, ומה אם שבועות? הוא שאל והוא ענה: המשנה מלמדת אותנו: "דרך ארץ קדמה לתורה", אם כן השבת הקרובה, השבת שלפני שבועות זמן מתן תורתנו, היא "שבת דרך ארץ"!

-
- אני לא צריך להגיד לכם מה זה ד"א. "You'll know it when you see it." ד"א כולל כבוד הבריות, הכרת הטוב, קידוש השם כשחניך הישיבה הוא נעים הליכות. ועל בן תורה ועל בת תורה יש דרישות פי-שניים, וכפי שהרמב"ם סיכם אותן בפרק ה'של הלכות דעות. לומדי תורה על כולם מחויבים להתנהג כ"מענטש".

-
- יש לי בטחון מלא בכם, ללא-היסוסים, שתישארו תמיד לומדי תורה, שתהיו מעורבים עם הבריות ע"י המדעים השונים שלמדתם אצלנו, שתשבעו אמונים למדינת ישראל ולכל עם ישראל בכל אתר ואתר, ושתהיו אנשי דרך ארץ, כך שכשתבואו במגע עם אנשים מחוץ למחנה שלנו, יאמרו בפה מלא, אשרי ההורים שגידלו בעלי-קומה כאלה, ואשרי הישיבה שטיפחה טיפוסים עלאים כאלה.

וכן ניגש כולנו לקבלת התורה בחג השבועות הבא עלינו לטובה, מתוך שמחה ובהשראה, מעתה ועד עולם.